

Jaarverslag 2010

Samen op weg naar een duurzame toekomst

Inhoudsopgave

<i>Voorwoord</i>	3
<i>Inleiding</i>	4
1 Activiteiten in 2010	5
1.1 Activiteiten van het ICDO-secretariaat.....	6
1.1.1 <i>De verslagen</i>	6
1.1.2 <i>Evaluatie van de verslagen</i>	6
1.2 Plenaire vergadering van de ICDO.....	7
1.3 Werkgroepen ICDO.....	7
1.3.1 <i>Werkgroep ICDO/CCIM duurzame overheidsopdrachten</i>	7
1.3.2 <i>Werkgroep Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en Investeren</i>	8
2 De voorbeeldrol van de overheid	9
2.1 De cellen duurzame ontwikkeling.....	10
2.1.1 <i>De context</i>	10
2.1.2 <i>Huidige werking van de cellen duurzame ontwikkeling</i>	11
2.1.3 <i>Voorstel tot verbetering</i>	12
2.2 Duurzaamheidstest.....	12
2.3 Het Milieubeheer van de federale overheidsdiensten.....	13
2.3.1 <i>EMAS</i>	13
2.3.2 <i>De milieuprestaties van de federale gebouwen</i>	13
2.3.3 <i>De milieuprestaties van de aangekochte voertuigen</i>	17
3 Bijlagen	19
Bijlage 1: actualisering federale actieplan MVO/MVI.....	20
Bijlage 2: opvolging federaal actieplan duurzame overheidsopdrachten 2009 – 2011.....	29

Voorwoord

2010 was een bijzonder jaar voor de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling (ICDO).

In het begin van het jaar bestond het ledenbestand van de ICDO uit leden van de federale regering. Toen in maart 2010 de regering met lopende zaken werd belast, kon de ICDO geen beslissingen meer nemen.

Ondanks deze toestand konden de ICDO-werkgroepen hun activiteiten voortzetten, waardoor de uitvoering van de plannen duurzame overheidsopdrachten en maatschappelijk verantwoord ondernemen niet in het gedrang kwam.

Met de inwerkingtreding in oktober 2010 van de wet tot wijziging van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, wijzigde ook de samenstelling van de ICDO. De vorige regering heeft inderdaad beslist om het werk van de ICDO te heroriënteren en te focussen op haar coördinerende functie op administratief niveau.

Het zijn dan ook niet langer de vertegenwoordigers van de regering die lid zijn van de ICDO, maar de vertegenwoordigers van de verschillende federale overheidsdiensten.

Een dergelijke vertegenwoordiging laat de federale overheidsdiensten toe hun engagement inzake duurzame ontwikkeling te hernieuwen en rechtstreeks betrokken te zijn bij de belangrijke strategische uitdagingen die in het kader van de ICDO opgenomen zullen worden.

De herziening van de wet van 5 mei 1997 heeft eveneens een beleidsvisie op lange termijn toegevoegd aan de federale strategie duurzame ontwikkeling. Daarnaast dient het derde Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling up to date gebracht te worden.

Tenslotte kan gewezen worden op de VN Conferentie inzake duurzame ontwikkeling, die in 2012 in Rio de Janeiro georganiseerd zal worden, en die eveneens een mogelijkheid zal zijn voor de federale autoriteiten om hun engagement met betrekking tot de uitdagingen inzake duurzame ontwikkeling te vernieuwen.

In dit jaarverslag van de ICDO vindt u, zoals bij wet voorzien, een overzicht van de activiteiten van de ICDO voor het jaar 2010.

Bijkomende informatie, in het bijzonder met betrekking tot de uitvoering van de federale plannen inzake duurzame ontwikkeling, kunnen gevonden worden op de website van de ICDO: www.icdo.be.

Wij danken de vertegenwoordigers van de leden van de regering en de administraties die hebben deelgenomen aan de werkzaamheden van de ICDO en die in 2010 hebben bijgedragen aan de uitvoering van een duurzaam ontwikkelingsbeleid.

Wij wensen u veel leesplezier!

Namens de Commissie:

Cédric van de Walle
Voorzitter van de ICDO in 2010

Inleiding

De wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling (*hierna "de wet" genoemd*) stelde, op beleidsvlak, een leercyclus in die vier fasen omvat: planning, opvolging, evaluatie en toekomstverkenning. De wet voorziet ook in participatiemechanismen via de raadpleging over het voorontwerp van het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling of adviezen van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling.

Wetswijziging

De wet tot wijziging van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling verscheen op 14 oktober 2010 in het Belgisch Staatsblad en trad in werking op 24 oktober 2010. Deze wet werd zelf gewijzigd door de wet van 29 december 2010 houdende diverse bepalingen. Deze wet beantwoordt aan drie prioriteiten.

In de eerste plaats dient tegen 2012 een lange-termijnvisie (2050) voor duurzame ontwikkeling te worden uitgewerkt. Ten tweede beoogt de wet een betere afstemming van de federale strategie voor duurzame ontwikkeling op de strategieën die werden ontwikkeld door de deelstaten en de Europese Unie. Tot slot werd een vereenvoudiging van de beleidsinstrumenten voorgesteld om ze doeltreffender te maken.

De nieuwe wetsbepalingen zullen de werkzaamheden van de ICDO rechtstreeks beïnvloeden, omdat de commissie voortaan is samengesteld uit vertegenwoordigers van de federale overheidsdiensten en vertegenwoordigers van de deelstaten. Overigens zullen de leden slechts één verslag publiceren aan het einde van de plancyclus. De regering zal aan de ICDO ook kunnen vragen om wijzigingen aan het lopende plan voor te stellen om aan de nieuwe beleidsprioriteiten te beantwoorden.

De Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling

Sinds de wijziging van de wet van 5 mei 1997, die in werking trad op 24 oktober 2010, bestaat de ICDO uit een vertegenwoordiger van elke federale overheidsdienst (FOD), van elke programmatorische federale overheidsdienst (POD) en van het ministerie van landsverdediging.

Elke regering van de gewesten en de gemeenschappen mogen een lid voor de commissie aanstellen. Het Federaal Planbureau wordt vertegenwoordigd door een waarnemer.

Activiteiten in 2010

1.1 Activiteiten van het ICDO-secretariaat

De Programmatorische federale Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling (POD DO) neemt het secretariaat van de ICDO en van haar werkgroepen waar.

1.1.1 De verslagen

Ieder jaar stelt het secretariaat van de ICDO het verslag over haar activiteiten op. Begin 2010 coördineerde het ICDO-secretariaat het verslag 2009, dat werd goedgekeurd op de plenaire vergadering van 19 maart 2010.

Ingevolge de wijzigingen van de wet, moeten de leden voortaan achttien maanden vóór het einde van het plan een verslag maken over het duurzame ontwikkelingsbeleid en over de uitvoering van het plan in de federale overheidsdiensten en -instellingen. Daarom was er voor 2010 geen verslag van de leden. Toch is het mogelijk om de informatie over de uitvoering van de federale plannen inzake duurzame ontwikkeling te raadplegen via de database die beschikbaar is op de website van de ICDO.

1.1.2 Evaluatie van de verslagen

Om beter tegemoet te komen aan de verwachtingen over het verslag van de ICDO als een middel tot informatie voor de lezers en tot vereenvoudiging voor de federale overheidsdiensten, werd het voorgelegd aan een adviseur, die het met de hulp van de coördinatoren van de cellen duurzame ontwikkeling aan een evaluatie onderwierp.

De belangrijkste bevindingen van de analyse zijn als volgt:

- De jaarverslagen zijn in de loop der jaren qua vormgeving geëvolueerd met het oog op een betere voorstelling en een beter begrip van de informatie. Aan de consistentie van de inhoud werd niet geraakt.
- op de activiteiten uitgevoerd binnen de dienst op het vlak van duurzame ontwikkeling.

- De verslagen van de leden zijn hoofdzakelijk descriptief, dit wil zeggen dat ze gefocust zijn op de activiteiten uitgevoerd binnen de dienst op het vlak van duurzame ontwikkeling.
- De gegevensbank in verband met de opvolging van de maatregelen van het plan, die als controle-middel wordt gebruikt, biedt gedetailleerde informatie over de vordering van het plan. Deze informatie is louter descriptief en geeft geen informatie over de ondervonden moeilijkheden. Het is dus niet evident om een overzichtelijk beeld te krijgen over de vordering van de uitvoering van de acties van het plan. Deze gegevensbanken zijn toegankelijk voor het publiek op de website van de ICDO, maar zijn voor verbetering vatbaar zodat de gebruiker ze gemakkelijker kan raadplegen.
- De gegevensbank over de opvolging van de internationale verbintenissen had tot doel om de verbintenissen te inventariseren en de fase van uitvoering ervan te preciseren. Hoewel de inventaris is verwezenlijkt, werd het werk betreffende de opvolging bemoeilijkt. Zo was de verzamelde informatie vaak onvolledig, of onvoldoende globaal gesteld. Bovendien wilden de diensten de bestaande krachten liever inzetten voor de effectieve verwezenlijking van de verbintenissen dan voor de monitoring ervan.

Hoewel de ICDO niet altijd gevraagd wordt om omzendbrieven op te volgen, wordt in het activiteitenverslag van de ICDO een coördinatie tot stand gebracht en een inventaris voorgesteld. In verband met omzendbrief 307 quinquies betreffende de aankoop van personenwagens voor de diensten van de Staat stelde er zich wel een probleem omdat de tekst onvoldoende duidelijk is om daadwerkelijk toe te passen.

Aanbevelingen:

- Een overzicht van de stand van zaken van de uitvoering van het plan maken om de opvolging hiervan te garanderen. Dit overzicht zou een meerwaarde aan het verslag bieden en zou een veel groter aantal actoren in staat stellen om informatie te krijgen, hetzij als stakeholders, hetzij als deelnemers aan de raadplegingprocedure tijdens de uitwerking van het plan.
- Een grondige en regelmatige monitoring van het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling uitvoeren, zodat er een volledige informatie over de vordering van het plan beschikbaar wordt en de actoren worden aangezet tot de uitvoering ervan. De huidige gegevensbank vormt een keuze-instrument waarvan het concept moet behouden blijven maar waarvan de praktische modaliteiten kunnen worden verbeterd.
- Streven naar een betere centralisatie en integratie van de informatie.
- Zorgen voor een grotere verspreiding van het verslag, en in het algemeen, meer gegevens verstrekken over de verschillende instrumenten die voor de opvolging van de federale plannen werden gebruikt.

1.2 Plenaire vergadering van de ICDO

Op 19 maart 2010 kwam de ICDO samen. Twee punten stonden op de agenda. Enerzijds keurde de ICDO het verslag 2009 goed en vervolgens nam zij akte van de nota *“Actualisering van het federaal actieplan MVO/MVI - Een nieuwe dynamiek inzake MVO”* (bijlage 1), die daarna werd overgemaakt aan de minister belast met duurzame ontwikkeling.

Eind maart werd de federale regering belast met lopende zaken en sindsdien is de ICDO dus niet meer bijeengekomen.

1.3 Werkgroepen ICDO

1.3.1 Werkgroep ICDO/CCIM

duurzame overheidsopdrachten

Het federaal actieplan duurzame overheidsopdrachten 2009 – 2011 stelt een doelstelling van 50% duurzame overheidsopdrachten tegen 2011 voorop. Deze ligt in lijn met de doelstelling van de Europese Commissie voor groene overheidsopdrachten (50% groene overheidsopdrachten tegen 2010). In 2009 zette een stagiair van de Koninklijke Militaire School de eerste stappen om de naleving van dit objectief te meten. In 2011 zal de Europese Commissie haar 50% doelstelling monitoren, zowel op Europees als op lidstaat niveau.

De POD Duurzame Ontwikkeling besteedde in 2009 en 2010 heel wat tijd aan het omschrijven van duurzame producten en diensten op basis van voorafgaand onderzoek en stakeholderoverleg. De dienst maakte in de zomer van 2009 fiches van een 70-tal productgroepen publiek op basis van een met de stakeholders overlegde methodologie in actie 1.1. van het actieplan. Na een 20-tal overlegmomenten met NGO's en sectorvertegenwoordigers werden gevalideerde criteria-sets afgewerkt voor een 10-tal product- en dienstengroepen.

De ontwikkeling van duurzame criteria-sets voor producten en diensten en het consulteren van stakeholders neemt echter een grote vlucht, niet alleen op het federale niveau maar ook binnen de gewesten. Meer gecoördineerde samenwerking tussen Belgische entiteiten en harmonisatie van criteria-sets zal in de toekomst nodig zijn. Dit was ook een uitdrukkelijke vraag van verschillende koepelorganisaties uit het bedrijfsleven aan verschillende federale en regionale ministers. De werkgroep zal zich daar in 2011 over buigen.

De ICDO-CCIM werkgroep kwam in 2010 drie keer samen. De belangrijkste agendapunten betroffen de terugkoppeling van het Europese Green Public Procurement beleid en de uitwisseling en organisatie van criteria-ontwikkeling door verschillende federale en gewestelijke overheidsadministraties.

Op basis van het aantal vormingsmomenten en de raadpleging van de Gids voor Duurzame Aankopen, blijkt de interesse voor duurzame overheidsopdrachten nog steeds te groeien. Dit geldt zowel voor de overheidsdiensten als voor het bedrijfsleven.

Voor een gedetailleerde toelichting over de opvolging van de acties van het actieplan, gelieve bijlage 2 te raadplegen.

1.3.2 Werkgroep Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en Investeren

De werkgroep maatschappelijk verantwoord ondernemen en investeren kwam in de loop van 2010 twee keer samen (en één keer in december 2009).

Dit gebeurde in eerste instantie op basis van de resultaten van het stakeholderoverleg aangaande de uitvoering van het actieplan mvo van 12 november 2009. In haar vergaderingen heeft de werkgroep een aantal prioritaire actievoorstellen naar voor geschoven en verder uitgewerkt.

Samen met de vraag tot herbevestiging van vier tot nu toe niet-uitgevoerde acties uit het actieplan mvo, werden ook 9 nieuwe acties voorgesteld. Het voorstel tot actualisatie van het actieplan werd op de ICDO-plenaire vergadering van 19 maart 2010 besproken en vervolgens doorgestuurd naar de federale minister voor Duurzame Ontwikkeling.

Hierin werd de minister gevraagd aan te geven welke van de voorgestelde acties konden uitgevoerd worden binnen het budget van de POD Duurzame Ontwikkeling, binnen zijn eigen beleidsbevoegdheid en waarvan de uitvoering reeds een aanvang kon nemen.

Ook werd de minister gevraagd om de acties die een breder politiek overleg behoeven, via de geëigende kanalen ter bespreking voor te leggen. Het voorstel tot actualisatie van het actieplan vindt u in bijlage aan dit verslag.

Ook andere thema's, zoals de opvolging van het ISO 26000-proces of de mogelijke mvo-initiatieven tijdens het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie stonden op de agenda van de werkgroep.

De voorbeeldrol van de overheid

2.1 De cellen duurzame ontwikkeling

De coördinatoren van de cellen duurzame ontwikkeling hebben meegewerkt aan de studie over de evaluatie van de verslaggeving door de ICDO. Aangezien de regering vanaf eind maart met lopende zaken werd belast, kon de ICDO deze evaluatie niet meer opvolgen.

In het kader van deze evaluatie werden de cellen ondervraagd over hun werking en de wijze waarop ze hun opdrachten uitvoeren. Hierna vindt u een overzicht van het resultaat van deze evaluatie.

2.1.1 De context

De cellen duurzame ontwikkeling van de FOD's en de POD's en het ministerie van Landsverdediging werden vanaf eind 2004 geleidelijk opgericht, na de verschijning van het koninklijk besluit van 22 september 2004 tot oprichting van de cellen.

Dit koninklijk besluit is vooral gericht op de opdrachten van de cel en op haar samenstelling, en bleek minder dwingend te zijn inzake de organisatorische modaliteiten. Op die manier kreeg de FOD meer vrijheid voor de uitvoering ervan. De cel is volgens de wettelijke bepalingen inderdaad verbonden met een werkgroep die in netwerken werkt en samengesteld is uit vaste titularissen, zoals de celverantwoordelijke, het kabinet, de adviseur voor milieubeheer, alsook vertegenwoordigers van begroting, van de aankoop- en de communicatie-dienst. Hieraan kunnen nog andere vertegenwoordigers worden toegevoegd, in functie van de behoeften.

Zo legt het koninklijk besluit aan de verschillende FOD's geen enkele vaste structuur op en stelt het geen enkele richtlijn voor in verband met de positionering van de cel binnen de FOD. Dit geeft veel ruimte voor interpretatie in verband met welke oplossing de voorkeur geniet. Hoewel deze keuze indertijd waarschijnlijk verantwoord was, gaf het aanleiding tot grote verschillen tussen de diverse FOD's.

De opdrachten zelf zijn in hoofdzaak gericht op het actieplan dat de cel jaarlijks moet verwezenlijken, op de coördinatie van de uitvoering van de maatregelen uit het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling, de sensibiliseringsacties, de hulp aan de opstelling van de jaarverslagen van de ICDO-leden, de vertegenwoordiging van de FOD bij de ICDO, evenals op andere opkomende thema's, zoals de coördinatie van de uitvoering van een DOEB.

Ondanks deze overwegingen had de invoering van de cellen een zeer positieve invloed op het doordringen van duurzame ontwikkeling binnen de FOD's. Het heeft er in de loop der jaren voor gezorgd dat de meeste opdrachten die hen werden toebedeeld, werden gerealiseerd, met onmiskenbare vorderingen op talrijke vlakken, zoals de opvolging van de maatregelen van het federaal plan, de organisatie van de jaarlijkse Dag van de Duurzame Ontwikkeling, de deelname aan jaarverslagen en de bijdrage aan de werking van de ICDO. De cellen waren ook zeer actief en betrokken bij transversale thema's waaraan de ICDO werkt, zoals duurzame overheidsopdrachten, maatschappelijk verantwoord ondernemen, EMAS, enz.

Er werden enorme verschillen waargenomen voor de actieplannen. Bepaalde FOD's hebben een oefening gemaakt binnen de logica van de beheerscyclus, voor anderen bestaat die niet. Het bewustmakingsniveau, meer bepaald op het niveau van de directies van de FOD's, bleef ongelijk, waarbij in sommige gevallen een erg grote bewustwording tot stand kwam en in andere gevallen het gevoel van onbegrip inzake de uitdagingen en de werkelijke draagwijdte van duurzame ontwikkeling overheerst.

2.1.2 Huidige werking van de cellen duurzame ontwikkeling

De grootste verschillen werden waargenomen op volgende vlakken:

- De structuur van de cel
- De positionering van de cel binnen de FOD en de prioriteit die eraan gegeven wordt
- De werkwijze van de cel

Op het vlak van structuur vertonen de cellen de opvallendste verschillen. Bepaalde FOD's hebben zich aan de wettelijke voorschriften gehouden en beschikken dus over een cel die in een netwerk functioneert, zonder een vaste structuur. De celverantwoordelijke werkt in deze opstelling soms voltijds, of moet andere rollen binnen de organisatie combineren (bijvoorbeeld adviseur in milieubeheer).

Andere FOD's echter vonden dat er absoluut een vaste structuur nodig was om de activiteiten van de cel te ondersteunen en de haar toebedeelde opdrachten te verwezenlijken. Dit gebeurt dan door de invoering van een Dienst Duurzame Ontwikkeling met medewerkers die zich 100% wijden aan de thema's rond duurzame ontwikkeling. Soms werden er ook activiteiten in verband met EMAS in opgenomen.

Een ander belangrijk aspect waarbij enorme verschillen werden vastgesteld, is de plaats die duurzame ontwikkeling binnen de FOD inneemt en de prioriteit die eraan gegeven wordt. Duurzame ontwikkeling is niet op dezelfde wijze in alle FOD's doorgedrongen. In bepaalde gevallen beperkt de perceptie van duurzame ontwikkeling bij de directie zich tot milieuaspecten, die dan ook voorwerp waren tot verdere ontwikkeling. Deze miskennis van de draagwijdte en de algemene begrippen van duurzame ontwikkeling heeft ook niet geleid tot nuttig onderzoek naar de wijze waarop deze begrippen kunnen worden

opgenomen in de opdrachten en de kernactiviteiten van de FOD. Bij andere FOD's is de bewustwording wel toegenomen en heeft het Directiecomité het belang en de uitdagingen ervan heeft begrepen. De cel speelt hierin ook een essentiële rol. Jammer genoeg werden sommige cellen sinds hun oprichting slecht gepositioneerd binnen de FOD en werden ze verbonden aan logistieke diensten, zonder dat ze enige invloed konden uitoefenen op de strategie van de FOD noch de directie konden bewustmaken.

De gevolgen van deze te operationele positionering van de cel zijn veelvuldig: de activiteiten van de cel worden in het geheel niet afgestemd op de beheerscyclus van de FOD en worden dus niet in de strategische en operationele beheersplannen geïntegreerd. Op die manier blijft hun bijdrage erg geënt op bepaalde milieuoacties. Dat is één van de redenen waarom bepaalde cellen er niet in geslaagd zijn om het jaarlijks actieplan op gang te brengen, zoals de wet oplegt. Overigens zou dit plan aan het einde van het jaar moeten worden voorgelegd ter goedkeuring van het Directiecomité en is een regelmatige opvolging noodzakelijk.

De keuze van het profiel van de celverantwoordelijke is in deze problematiek eveneens van groot belang. Bepaalde FOD's die duurzame ontwikkeling hebben verbonden aan milieubeheer, hebben een milieuprofiel aan het hoofd van de cel geplaatst. Hij is dan ook niet in staat om de invloedssfeer van duurzame ontwikkeling binnen de FOD verder uit te breiden. Hij is inderdaad slecht geplaatst om met de verschillende directeuren te gaan praten en hen te doen nadenken over de integratie van duurzame ontwikkelingsconcepten in hun activiteiten.

2.1.3 Voorstel tot verbetering

Op basis van de hierboven vermelde vaststellingen, werden volgende doelstellingen voorgesteld aan de cellen duurzame ontwikkeling:

- Duurzame ontwikkeling herpositioneren op een strategisch niveau in de FOD's. De concepten inzake duurzame ontwikkeling laten doordringen in de kernactiviteiten van de FOD.
- Duurzame ontwikkeling laten dragen door een invloedrijk iemand, met gezag binnen de FOD.
- Streven naar een echte bewustwording inzake het belang en de uitdagingen van duurzame ontwikkeling bij de directies en de politieke overheid.
- Constructieve relaties met de kabinetten opbouwen om duurzame ontwikkeling systematisch in het overheidsbeleid in te leiden.
- De perceptie van duurzame ontwikkeling veranderen, omdat dit al te vaak wordt geassocieerd met een verplichting. De FOD's moeten evolueren en een proactieve speler worden in duurzame ontwikkeling.
- Expertise rond duurzame ontwikkeling opbouwen en dit vooral met de verschillende directies delen.
- Duurzame ontwikkeling integreren in de beheerscyclus van de FOD.

Na de herziening van de wet zal het koninklijk besluit voor de oprichting van cellen duurzame ontwikkeling worden bijgewerkt. Bij het opstellen ervan zal worden rekening gehouden met deze evaluatie.

2.2 Duurzaamheidstest

De duurzame ontwikkelingseffectbeoordeling werd bepaald in de wet tot wijziging van de wet van 5 mei 1997 betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling. Het is een methode waarmee de eventuele sociale, economische en milieueffecten, evenals de effecten op de inkomsten en uitgaven van de Staat op korte, middellange en lange termijn, in België en in het buitenland, binnen een voorgesteld beleid kunnen worden bestudeerd, alvorens een definitieve beslissing te nemen.

De voorontwerpen van een wet, de ontwerpen voor een koninklijk besluit, de voorstellen tot beslissing voorgelegd ter goedkeuring aan de ministerraad worden aan een voorafgaand onderzoek onderworpen.

Er werd ook bepaald dat de Koning de gevallen waarin een vrijstelling kan worden toegekend en de modaliteiten van het voorafgaand onderzoek en de effectbeoordeling bij koninklijk besluit vastlegt.

Wanneer de bepalingen inzake de duurzame ontwikkelingseffectbeoordeling niet worden nageleefd, heeft dit tot gevolg:

- voor een wetsontwerp, dat het niet bij de wetgevende kamers kan worden ingediend
- voor een ontwerp tot koninklijk besluit, dat het niet door de Koning kan worden afgekondigd
- voor een voorstel van beslissing, dat het niet kan worden goedgekeurd door de Ministerraad

Het koninklijk besluit zal worden voorbereid binnen een werkgroep van de ICDO om te worden voorgelegd aan de regering in de zomer 2011.

2.3 Het Milieubeheer van de federale overheidsdiensten

2.3.1 EMAS

In 2010 behaalden verschillende instellingen hun eerste EMAS-registratie: de POD Sociale Integratie, Armoedebestrijding, Sociale Economie en Grootstedenbeleid, de FOD Kanselarij van de Eerste Minister, de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu en het Federale Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen voor verschillende sites.

Andere zijn aan een tweede cyclus begonnen: het Federaal Planbureau, de Belgische Technische Samenwerking, de POD Wetenschapsbeleid en de POD Duurzame Ontwikkeling. We vermelden ook nog de Rijksdienst voor Pensioenen die de draagwijdte van zijn EMAS-registratie heeft uitgebreid door verschillende van zijn Vlaamse en Waalse kantoren te laten registreren.

Het EMAS-netwerk is in 2010 viermaal bijeengekomen voor volgende thema's:

- voorstelling van het nieuwe EMAS-reglement (aangenomen op 25 november 2009 en van toepassing sinds januari 2010) door Marianne Muller van de Europese Commissie
- de milieuprestatie-indicatoren te gebruiken door het federaal openbaar ambt
- evaluatie van de milieuprestaties van de EMAS-geregistreerde federale instellingen
- voorstelling van een gemeenschappelijk reglementair register voor alle federale instellingen gelegen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Twee groepen hebben gewerkt rond twee grootschalige projecten: het eerste project had tot doel gemeenschappelijke milieuprestatie-indicatoren voor het federaal openbaar ambt te definiëren; bij het tweede project werd een gemeenschappelijk reglementair register uitgewerkt

voor de federale instellingen gevestigd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

2.3.2 De milieuprestaties van de federale gebouwen

Verslag over de evolutie van het computer-programma EIS

Elk jaar wordt een overzicht gemaakt van de registratie van de gas- en elektriciteitsmeters in EIS. Dit overzicht geeft het aantal meters weer die in EIS zijn opgenomen ten opzichte van het aantal door diverse bronnen geregistreerde meters.

Wij weten dat er inderdaad nog meters bestaan, die niet in EIS zijn opgenomen en geïnventariseerd omdat het nog niet mogelijk was om ze aan een gebouwen toe te wijzen.

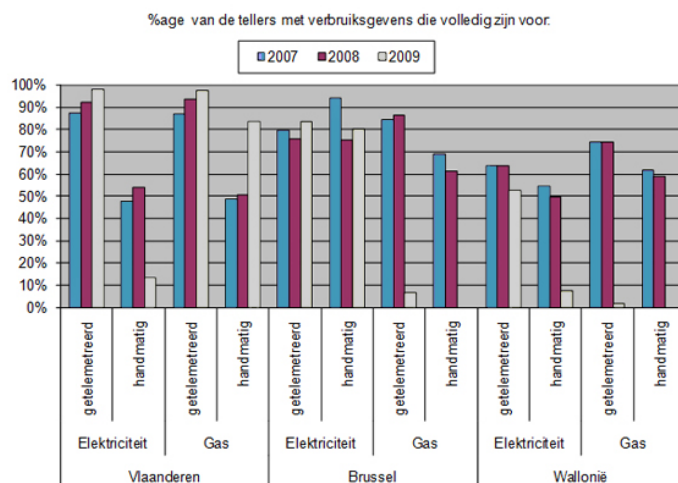
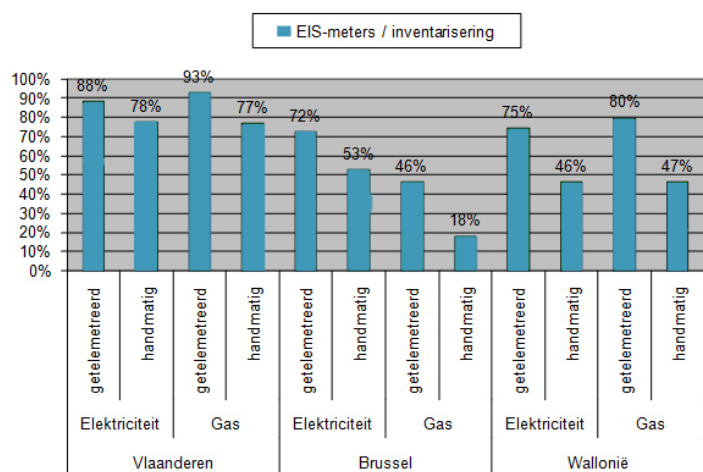
Het overzicht op de volgende pagina geeft in detail de gas- en elektriciteitsmeters weer waarvan de verbruiksgegevens manueel of via telemetrie zijn opgenomen.

Dit overzicht geeft ook het jaarlijks berekenbaar verbruik voor deze meters weer (verzamelde gegevens afkomstig van de leveranciers of geregistreerd door de bewoners).

De voorbeeldrol van de overheid

Toestand op 10 februari 2010

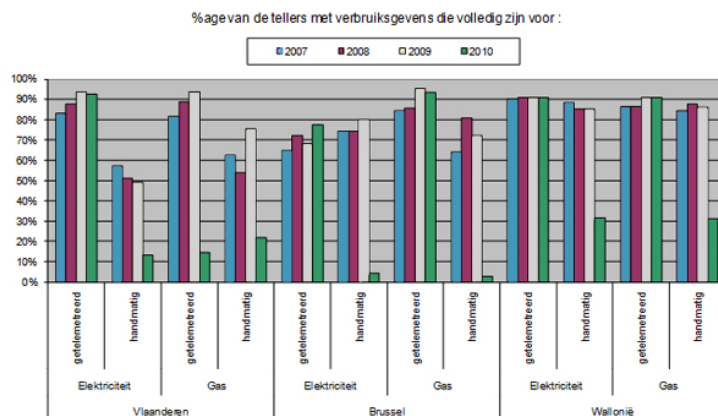
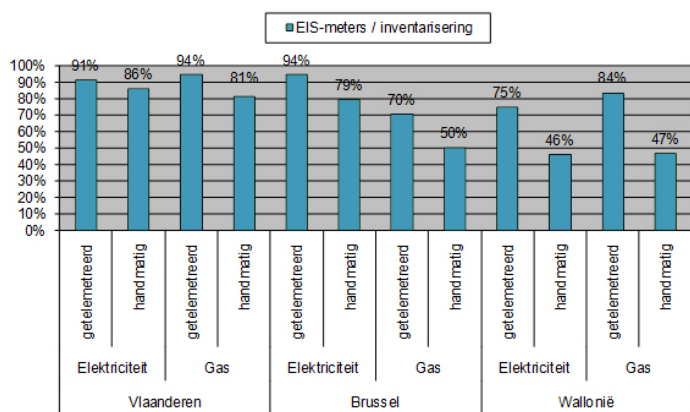
		Type van opname van de meter stand	Aantal meters door diverse bronnen geïnventariseerd	Aantal meters aanwezig in EIS	EIS -meters/ inventaris	Aantal meters die een jaarlijks verbruik hadden berekend voor			Percentage		
						2007	2008	2009	2007	2008	2009
Vlaanderen	Elektriciteit	Getelemetreerd	224	198	88%	173	183	194	87%	92%	98%
		handmatig	569	442	78%	212	239	59	48%	54%	13%
	Gas	Getelemetreerd	101	94	93%	82	88	92	87%	94%	98%
		handmatig	462	354	77%	172	179	296	49%	51%	84%
Brussel	Elektriciteit	Getelemetreerd	213	154	72%	123	117	129	80%	76%	84%
		handmatig	239	126	53%	119	95	101	94%	75%	80%
	Gas	Getelemetreerd	128	59	46%	50	51	4	85%	86%	7%
		handmatig	72	13	18%	9	8	0	69%	62%	0%
Wallonië	Elektriciteit	Getelemetreerd	173	129	75%	82	82	68	64%	64%	53%
		handmatig	401	185	46%	101	92	14	55%	50%	8%
	Gas	Getelemetreerd	79	63	80%	47	47	1	75%	75%	2%
		handmatig	146	68	47%	42	40	0	62%	59%	0%

De voorbeeldrol van de overheid

Huidige toestand op 15 maart 2011

		Type van opname van de meter stand	Aantal meters door diverse bronnen geïnventariseerd	Aantal meters aanwezig in EIS	EIS -meters/ inventaris	Aantal meters die een jaarlijks verbruik hadden berekend voor				Percentage			
						2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Vlaanderen	Elektriciteit	Getelemetreerd	224	204	91%	170	179	191	189	83%	88%	94%	93%
		handmatig	584	503	86%	287	256	246	66	57%	51%	49%	13%
	Gas	Getelemetreerd	104	98	94%	80	87	92	14	82%	89%	94%	14%
		handmatig	487	394	81%	246	213	298	14	49%	51%	84%	94%
Brussel	Elektriciteit	Getelemetreerd	194	183	94%	123	117	129	85	62%	54%	76%	22%
		handmatig	215	170	79%	126	126	136	7	74%	74%	80%	4%
	Gas	Getelemetreerd	128	90	70%	76	77	86	84	84%	86%	96%	93%
		handmatig	72	36	50%	23	29	26	1	64%	81%	72%	3%
Wallonië	Elektriciteit	Getelemetreerd	173	129	75%	116	117	117	117	90%	91%	91%	91%
		handmatig	401	183	46%	162	156	156	58	89%	85%	85%	32%
	Gas	Getelemetreerd	79	66	84%	57	57	60	60	86%	86%	91%	91%
		handmatig	137	64	47%	54	56	55	20	84%	88%	86%	31%

De voorbeeldrol van de overheid

Overzicht

Wanneer we de huidige toestand (maart 2011) vergelijken met de toestand van vorig jaar (februari 2010):

- Vertoont het aantal meters dat door EIS is opgenomen en wordt beheerd, een gevoelige verbetering voor Vlaanderen en voor Brussel, en een lichte verbetering voor Wallonië.
- Merkt men ook een algemene verbetering van het aantal “berekensbare” verbruikspunten voor de jaren 2007 tot 2009, vooral voor Brussel en Wallonië.
- Stijgt ook het beschikbare verbruikspercentage met betrekking tot de in EIS opgenomen meters of blijft stabiel ondanks de verhoging van het aantal in EIS opgenomen meters.

Tot heden was het onmogelijk om algemene verbruiksstatistieken te publiceren omdat de registratiegegevens van de technische installaties (meters, vaten) niet geïntegreerd waren.

Sinds een jaar valideert de Regie der Gebouwen deze gegevens gebouw per gebouw (met een datum van nazicht).

Om een geldig verbruik voor een gebouw te verkrijgen, moet men ervoor zorgen dat elk meetpunt van dit gebouw (meters en ijkinstrumenten) voldoende gegevens heeft gekregen om het jaarlijks verbruik van het gebouw te kunnen berekenen. Dankzij een rapport kunnen we nu het verwarmings- en elektriciteitsverbruik van elk gebouw opmaken, zodra dit gevalideerd is en alle meetpunten volledige verbruiksgegevens weergeven.

Sinds dit jaar beschikt de cel “Energie en Duurzame Ontwikkeling” van de Regie der Gebouwen over een voldoende aantal betrouwbare en volledige verbruiksgegevens om een partij gebouwen samen te stellen op basis waarvan een verbruikstendens over verschillende jaren verkregen wordt: 2008 tot 2010 voor verwarming (gas en stookolie) en 2008 en 2009 voor elektriciteit.

De oppervlakten waarover we beschikken, zijn bezette bruto oppervlakten, dit wil zeggen “extra-muros”- oppervlakten.

Idealiter zou het specifieke verbruik moeten worden berekend met betrekking tot een intra-murosoppervlakte of een nuttig verwarmde oppervlakte maar voor veel gebouwencomplexen beschikken we niet over deze gegevens.

Het verwarmingsverbruik uitgedrukt in kWh wordt teruggebracht tot “normale” (standaard) klimaatomstandigheden.

Tendens ratio's en verwarmingsverbruik (gas & stookolie)			
	2008	2009	2010
kWh	166.666.304	168.928.528	160.717.152
kWh/m ²	105,9	107,3	102,1
Verschillen t.o.v. het vorig jaar		+ 1,4%	- 4,9%

De partij gebouwen die voor verwarming werd geanalyseerd, vertegenwoordigt 19% van de totale oppervlakte beheerd door de Regie der Gebouwen.

Tendens ratio's en elektriciteitsverbruik		
	2008	2009
kWh	142.769.469	142.710.211
kWh/m ²	50,8	50,8
Verschillen t.o.v. het vorig jaar		- 0,04%

De partij gebouwen die voor elektriciteit werd geanalyseerd, vertegenwoordigt 34% van de totale oppervlakte beheerd door de Regie der Gebouwen.

2.3.3 De milieuprestaties van de aangekochte voertuigen

De aanschaf van personenwagens die bestemd zijn voor de staatsdiensten en voor het openbaar nut is gereguleerd door omzendbrief 307quinquies van 13 juli 2009.

De omzendbrief impliceert voor de aankoop van nieuwe wagens dat de diensten erover moeten waken de richtlijnen op het gebied van prijzen en ecoscore evenals de Europese normen op het ogenblik van de aankoop toe te passen.

Deze omzendbrief voorziet eveneens een plafonnering van het budget per type voertuig bij de aankoop van nieuwe privévoertuigen.

Elk jaar moeten de diensten in de maand januari een overzicht van de voertuigen die in de loop van het vorig kalenderjaar werden aangekocht, aan de Inspectie van Financiën of aan de afgevaardigde van de Minister van Begroting overhandigen.

Dit overzicht moet eveneens aan de Eerste Minister en aan de Minister belast met Duurzame Ontwikkeling worden toegestuurd.

Hierin moet voor elke wagen het in het contract vermelde maximumaantal kilometers evenals het werkelijk gereden aantal kilometers worden opgegeven.

In 2010 won het secretariaat van de ICDO bij de verschillende overheidsdiensten inlichtingen in om zich ervan te vergewissen of de omzendbrief duidelijk genoeg was.

Hieruit blijkt dat het niet gemakkelijk is om dit overzicht op te stellen en er nog een aantal vragen onbeantwoord blijven.

Teneinde de federale diensten te helpen om hun verplichting na te komen, meent de ICDO dat er een duidelijk kader voor de rapportage moet worden uitgewerkt.

In 2011 zal in het kader van de werkzaamheden van de ICDO hierover een raadpleging worden voorgesteld.

Het zal eveneens de gelegenheid zijn om een verband te leggen met het koninklijk besluit van 20 december 2010 tot vaststelling van de verplichtingen voor overheidsdiensten wat betreft het aankopen van lichte bedrijfswagens.

2011 : een schakeljaar

Het jaar 2010 valt op door twee grote tendensen: enerzijds de continuïteit op het vlak van de verwezenlijkingen en anderzijds de wijziging van de leden van de ICDO.

2011 kondigt zich eveneens aan als een belangrijk jaar voor de voorbereidingen van de VN conferentie inzake Duurzame Ontwikkeling (UNCSD) die in 2012 plaats zal vinden. Gezien het strategische belang van de UNCSD als opportuniteit en katalysator voor een hernieuwd en versterkt politiek engagement voor duurzame ontwikkeling op internationaal, nationaal en regionaal niveau is het vanzelfsprekend dat de ICDO deze activiteiten van dichtbij zal opvolgen.

Het zal van cruciaal belang zijn dat de federale overheidsdiensten gemobiliseerd worden in de voorbereiding van deze conferentie om ervoor te zorgen dat de uitdagingen van internationale onderhandelingen erin worden opgenomen en om het engagement te vernieuwen ten voordele van de doelstellingen van de duurzame ontwikkeling.

Als gevolg van de wijziging van de wet betreffende de coördinatie van het federale beleid inzake duurzame ontwikkeling, zullen er nieuwe uitdagingen ontstaan. Het gaat dan vooral om de aanvang van de werkzaamheden voor de uitwerking van een strategische langetermijnvisie over duurzame ontwikkeling.

De uitvoering van de Federale Plannen inzake Duurzame Ontwikkeling, Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en Duurzame Overheidsopdrachten zal worden voortgezet. De ICDO zal ook een update van het ontwerp van het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2009-2012 voorstellen.

Tot slot zullen er na de herziening van de wet een reeks koninklijke uitvoeringsbesluiten moeten worden bijgewerkt zowel wat betreft het reglement van inwendige orde van de ICDO als van de cellen duurzame ontwikkeling en deze die de uitvoeringsmodaliteiten vastleggen van de Duurzaamheidstest.

Bijlagen

Bijlage 1: actualisering federale actieplan MVO/MVI

1. Een nieuwe MVO-dynamiek

Inleiding

In 2005 werd de werkgroep maatschappelijk verantwoord ondernemen van de interdepartementale commissie duurzame ontwikkeling (ICDO) in het leven geroepen. Deze werkgroep werd opgericht om uitvoering te geven aan actie 31 van het 2de Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling.

De hoofddoelstellingen van de werkgroep werden als volgt gedefinieerd:

- het uitwerken van een referentiekader maatschappelijk verantwoord ondernemen in België; en
- het ontwikkelen van een actieplan met concrete maatregelen die de federale overheid wil nemen om MVO verder te promoten en te stimuleren.

Ongeveer gelijktijdig werd binnen de icdo nog een andere werkgroep opgericht die instond voor de uitvoering van actie 8 van het tweede Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling aangaande maatschappelijk verantwoord investeren (mvi). Vermits de werkzaamheden van de beide groepen sterk met elkaar verwant waren, werd in april 2007 door de ICDO beslist beide werkgroepen samen te voegen tot één groep, de werkgroep MVO/MVI.

Beide werkgroepen, en nadien de samengevoegde werkgroep organiseerden een proces aangaande tot stimuleren, faciliteren en bevorderen van de kwaliteit van maatschappelijk verantwoord ondernemen en investeren in België. Dit is in de eerste plaats een federaal proces, maar gebeurt in overleg met de regionale overheden. Deze zijn vertegenwoordigd in de werkgroep mvo/mvi alsook in de icdo.

De meest recente stap in dit proces betrof de organisatie van een stakeholderoverleg naar aanleiding van het tussentijds verslag aangaande de uitvoering van het federaal actieplan maatschappelijk verantwoord ondernemen.

De resultaten van dit stakeholderoverleg vormen de basis voor deze nota aan de federale regering.

Onderstaande nota gaat daarom eerst, op schematische manier, in op het proces tot aan het stakeholderoverleg van 12 november 2009. In een tweede gedeelte gaat deze nota dan ook kort in op de resultaten van dit stakeholderoverleg.

In een volgende deel worden door de werkgroep mvo/mvi een aantal nieuwe voorstellen van acties aangereikt. Tenslotte wordt in een laatste deel het verder verloop van het proces en de daarbij horende timing aangegeven.

2. Het MVO-proces van begin 2005 tot eind 2009

Dit onderdeel geeft op een schematische manier aan welk proces werd gevolgd om te komen tot een aantal belangrijke documenten aangaande maatschappelijk verantwoord ondernemen en investeren.

Het betreft hier in het bijzonder het Belgische referentiekader maatschappelijk verantwoord ondernemen, het federaal actieplan mvo en het vooruitgangsverslag aangaande het actieplan.

Dit laatste document, dat door de icdo werd goedgekeurd in maart 2009 als bijlage aan het icdo-jaarverslag 2008 was de concrete aanleiding tot het stakeholderoverleg van 12 november 2009.

1. Opmaak voorontwerpontwerp referentiekader door de werkgroep mvo van de icdo (april 2005 – september 2005)
2. Schriftelijke consultatie: (oktober 2005 – februari 2006) 46 organisaties (federale adviesraden en individuele stakeholders) + regionale overheden werden aangeschreven. Hen werd een dubbele vraag gesteld: Welke opmerkingen, standpunten, aanvullingen, enz... zij hadden op het op voorontwerp referentiekader. Vraag welke acties de stakeholders verwachten van een federale overheid (latere insteek voor actieplan)
3. Aanpassingen van het voorontwerp aan de opmerkingen van de stakeholders door werkgroep mvo/mvi en goedkeuring van ontwerp referentiekader door de ICDO (29 maart 2006)

4. Politieke discussie (ikw's) en goedkeuring referentiekader mvo door federale ministerraad (28 april 2006)
5. Organisatie 2 platformdagen mvo (28 april 2006 en 8 mei 2006). Er werd een terugkoppeling gegeven aan de stakeholders over de verwerking van hun opmerkingen op het ontwerp van referentiekader. Het definitieve referentiekader, zoals door de federale regering aangenomen, werd gepresenteerd. Vervolgens werd aan de stakeholders gevraagd hun eigen voorstellen (hun antwoorden op de 2de vraag in het kader van de schriftelijke stakeholderbevraging aangaande het referentiekader, zie supra) met elkaar te bespreken. Bedoeling was onderling tussen de verschillende stakeholdergroepen te zoeken naar een zo ruim mogelijke consensus over hun eigen voorstellen van acties. Dit gebeurde in diverse workshops: 8 workshops op 1ste platformdag (28 april 2006) en 2 workshops op 2de platformdag (8 mei 2006).
6. Op basis van de resultaten van de 2 platformdagen en op basis van de input van de werkgroepleden stelde de werkgroep mvo/mvi van de icdo een voorontwerp van actieplan mvo op (mei 2006 – juni 2006)
7. Op dit voorontwerp werd een advies gevraagd aan 5 federale adviesraden (FRDO, NAR, CRB, Raad voor het Verbruik en de HRZKMO) (juli 2006 – september 2006)
8. De werkgroep mvo/mvi van de icdo bracht de nodige aanpassingen aan in het voorontwerp. Het aangepaste ontwerp van actieplan mvo werd vervolgens goedgekeurd door de plenaire vergadering van de icdo. (28 oktober 2006)
9. Na een politieke discussie (verschillende ikw's) werd het actieplan mvo goedgekeurd door de federale ministerraad op 21 december 2006.
10. April 2007: verlenging en uitbreiding van het mandaat van de werkgroep mvo/mvi van de ICDO door de plenaire vergadering (april 2007).
11. Eerste uitvoeringsperiode van het actieplan (begin 2007- eind 2008)

12. Opmaak van een vooruitgangsverslag van de werkgroep mvo/mvi met betrekking tot de uitvoering van de acties zoals deze in het federaal plan mvo werden goedgekeurd.
13. Goedkeuring van het vooruitgangsverslag door de plenaire vergadering van de icdo en opname van het document als bijlage aan het icdo-jaarverslag 2008. (maart 2009)
14. Organisatie van stakeholderoverleg op basis van het vooruitgangsverslag van het actieplan mvo (12 november 2009)

De verschillende documenten (het referentiekader mvo, de resultaten van de forumdagen, het federaal actieplan mvo en het vooruitgangsverslag) zijn terug te vinden op de website van de ICDO: www.icdo.be en op die van de POD DO: www.poddo.belgie.be/CSRForum.

3. Het stakeholderoverleg van 12 november 2009

Naar aanleiding van de tussentijdse stand van zaken aangaande de uitvoering van de maatregelen uit het actieplan mvo en in uitvoering van actie 8 van het actieplan mvo (verder zetten van de multi-stakeholder dialoog) werd een overleg georganiseerd met de stakeholders.

Dit overleg werd georganiseerd door de POD Duurzame Ontwikkeling, die hiervoor werd bijgestaan door een samenwerking van een aantal organisaties (Sustenuto, Cap Conseil en Business & Society). Deze organisaties werden via een overheidsopdracht aangeduid.

Voor het stakeholderoverleg werd een beperkte en selecte groep organisaties uitgenodigd. Het betrof organisaties die in het verleden reeds betrokken waren in het kader van de consultatie rond het referentiekader en het actieplan mvo, alsook de leden van Kauri (zowel ondernemingen, ngo's als experts) en de leden van Business & Society (een organisatie van ondernemingen actief rond mvo).

De doelstellingen van het overleg waren dubbel. Enerzijds het terugkoppelen van de voorlopige

resultaten van de uitvoering van het actieplan mvo. Anderzijds het bevragen van de stakeholders hoe zij de verdere invulling van mvo op federaal vlak zagen. Er werd hen aldus gevraagd aan te geven in welke mate zij de acties uit het actieplan die nog niet, of nog niet volledig werden uitgevoerd, verder uitgevoerd wensten te zien, maar ook werd hen gevraagd aan te geven welke (nieuwe) acties/initiatieven zij in de toekomst wenselijk achten.

Er werd gekozen het overleg te organiseren overeenkomstig de werkzaamheden in het kader van ISO 26000* waarbij verschillende stakeholdergroepen samen zoeken naar een consensus, zowel binnen de eigen stakeholdergroep, als met de andere stakeholdergroepen. Aan het stakeholderoverleg namen 88 organisaties deel, waarbij vooral een sterke vertegenwoordiging van ondernemingen opviel.

De POD DO ontwikkelde een specifieke website voor het stakeholderoverleg, waarop alle ingeschreven deelnemers kennis konden nemen van de belangrijkste documenten zoals het referentiekader, het actieplan, het vooruitgangsverslag, alsook de resultaten van een aantal onderzoeken die uitvoering gaven aan een aantal acties uit het actieplan en de laatste versie van ISO 26000.

Het overleg werd georganiseerd rond 4 thema's:

- mvo in de overheid
- maatschappelijk verantwoord investeren
- de internationale dimensie van mvo
- stakeholderbetrokkenheid en –engagementen

Het eindverslag van het overleg werd opgemaakt door de externe consultants en is te vinden op www.poddo.belgie.be/CSRForum.

4. Voorstellen van acties door werkgroep MVO/MVI op basis van stakeholderoverleg

Het stakeholderoverleg heeft duidelijk gemaakt dat vele stakeholders de verdere uitwerking van het actieplan, zoals dit eind december 2006 door de federale regering werd vastgesteld, verder geconcretiseerd willen zien. De acties die nog niet (of nog niet volledig) werden uitgevoerd dienen vooralsnog hun uitwerking te kennen. Deze hoeven niet noodzakelijk op de zelfde manier te worden ingevuld zoals eind 2006 neergeschreven, maar de doelstellingen van de acties dienen wel te worden behouden.

De werkgroep mvo/mvi van de icdo vraagt de regering dan ook te herbevestigen welke acties nog uitgevoerd dienen te worden en welke geen voldoende politieke draagkracht meer hebben om hun verdere uitvoering te kennen.

Het betreft hier meer in het bijzonder de uitvoering van volgende niet-uitgevoerde acties:

- **Actie 4** betreffende een uniek loket voor overheidslabelling
- **Actie 7** aangaande het ondersteunen van ethische handel op Belgisch niveau (Een Belgisch Ethisch Handelsinitiatief)
- **Actie 9** betreffende het stimuleren van duurzaamheidsverslaggeving
- **Actie 12** met betrekking tot duurzaam pensioensparen in het kader van de 3de pensioenpijler

Op basis van de herbevestiging van deze acties en eventuele richtlijnen aangaande aanpassingen kan de werkgroep een meer uitgewerkt en gedetailleerd voorstel doen.

Naast de vraag tot het verder zetten van de uitvoering van de acties uit het actieplan hebben de stakeholders ook een aantal ideeën aangedragen voor nieuwe acties die de federale overheid kan ondernemen om het maatschappelijk verantwoord ondernemen en investeren in België verder te stimuleren, faciliteren en

Actualisering federale actieplan MVO/MVI

de kwaliteit ervan te versterken. Op basis van deze ideeën en voorstellen, die niet altijd onder de vorm van een concrete actie werden geformuleerd, stelt de werkgroep mvo/mvi van de icdo **volgende nieuwe acties** voor..

A.1 Website “MVO in de overheid”

Het betreft het opzetten van overheidswebsite, waarop alle fod's en pod's hun engagementen (eigen acties) en initiatieven (beleidsgericht) die betrekking hebben op hun maatschappelijk verantwoord ondernemen kunnen communiceren. Indien mogelijke kunnen hierop ook de regionale overheidsacties en beleidsinitiatieven worden op gepubliceerd, of kan er een link worden aangebracht naar hun websites.

De website wil een antwoord bieden op de vraag van de stakeholders om als overheid duidelijker te gaan communiceren over wat we zelf doen en welke ons beleid is ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Ook kan de website de verschillende overheidsdiensten inspireren en aanzetten tot het nemen van mvo/mvi-gerelateerde initiatieven.

De website heeft echter niet de bedoeling een verzamelpunt te worden voor alles wat met mvo te maken heeft, maar concentreert zich op overheidsgerelateerde acties en initiatieven. Het heeft dus niet de bedoeling bestaande websites en kenniscentra te vervangen, die een ruimere opzet beogen.

Op de site kan bijvoorbeeld informatie worden verzameld over:

1. managementbeleid van de fod's en pod's: vermelding in hun missies, in hun gedragscodes, gebruik van specifieke managementtechnieken (EMAS, CAF, ISO 26000, enz....)
2. kernbeleid van aantal fod's en pod's mbt mvo: bv. OESO-contactpunt, werkgroep mvo van de ICDO (met referentiekader en actieplan), High level workgroup on CSR bij Fod WASO, enz....
3. eigen engagementen: bv. duurzaam aankoopbeleid, uitbrengen van duurzaamheidsverslag, opzetten van een stakeholderproces, enz....)

4. initiatieven die zij ondersteunen: bv. Global Compact bij BZ, specifieke betoelaging van projecten mbt mvo (bv. Lerende Netwerken mvo door POD MI, uitschrijven onderzoeken (bv. POD DO m.b.t. transparatieregelgeving, m.b.t. mvi in de overheid, of bv. POD Wetenschapsbeleid: mvo in de kmo, e.a.)
5. link met EU (en andere internationale statenorganisaties) – wat gebeurt daar, welke documenten, e.a.
6. actualiteit en evenementen met betrekking tot overheidsinitiatieven of door overheden ondersteunde initiatieven
7. de opvolging van de uitvoering van de acties uit het federaal actieplan mvo
8. andere ...

De cellen duurzame ontwikkeling die binnen elke FOD en POD werden opgericht kunnen als contactpunt worden genomen voor het aanleveren en up to date houden van de informatie op de website.

De website zal in het Nederlands, Frans en Engels worden gemaakt, zodat deze ook het referentiepunt wordt voor andere overheden en internationale instellingen (zoals de Europese Unie), of voor andere stakeholders voor informatie betreffende mvo/mvi door de overheid in België.

(co)financiering voor de ontwikkeling van deze actie zal voorzien worden door de POD DO. Het max. bedrag dat de POD DO hiervoor kan voorzien is ... € onder de vorm van een overheidsopdracht.

A.2 Multi-disciplinair onderzoek naar toepasbaarheid internationale normen in organisaties

Internationale normen zijn veelal verplichtingen aangegaan door de overheden van de landen die deze normen ratificeerden.

De actie bestaat erin om te onderzoeken in hoeverre deze verbintenissen aangegaan door de Belgische overheid ook een verplichting van toepassing inhouden voor bedrijven, organisaties, organen met overheidsparticipatie, overheidssteuning, overheids garanties, e.a.

Dit resultaten van dit onderzoek kunnen vervolgens ook gebruikt worden om verdere invulling te geven aan actie 2 van het federaal actieplan mvo m.b.t. het ondersteuningsbeleid van de overheid aangaande buitenlandse handel en investeringen.

(co)financiering voor de ontwikkeling van deze actie zal voorzien worden door de POD DO. Het max. bedrag dat de POD DO hiervoor kan voorzien is ... € onder de vorm van een overheidsopdracht.

A.3 Internationale lerende netwerken voor bedrijfsfederaties

De Belgische Kamer van Koophandel heeft gedurende het Quadrant-Bel project heel wat ervaring opgedaan aangaande de organisatie van lerende netwerken mbt maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Zelf heeft ze met haar eigen leden (de verschillende kamers) een lerend netwerk mvo opgestart. Deze ervaring zou ze nu kunnen delen, met de oprichting van een Europees lerend netwerk met de Europese Kamer van Koophandel, die een lerend netwerk mvo met de andere nationale kamers opricht. In het kader van het Belgische Voorzitterschap van de EU is dit tevens ook een concreet initiatief ter promotie van mvo in Europa.

** financiering voor deze actie wordt voorzien door de POD duurzame Ontwikkeling. Het max. bedrag dat de PODDO hiervoor kan vrijmaken op het begrotingsjaar 2010 bedraagt ... € onder de vorm van een toelage.*

A.4 Multi-disciplinair onderzoek naar toepasbaarheid internationale normen in organisaties

In het mvo-debat zijn vakbonden minder prominent aanwezig dan andere stakeholders. Nochtans zijn werknemersvertegenwoordigers, samen met de bedrijfsleiders, de draaischijf van een innovatief en vooruitstrevend mvo-beleid van een onderneming. Hoewel maatschappelijk verantwoord ondernemen geen klassiek thema is in het sociaal overleg en de sociale dialoog, is er geen reden om dit thema niet op te nemen in dit overleg tussen werkgever en werknemer.

Door de hoge syndicalisatiegraad in België kan het opnemen en bijverven van engagementen aangaande maatschappelijk verantwoord ondernemen in het kader van het sociaal overleg een ware motor zijn. Bovendien zijn een groot aantal van de onderwerpen die reeds in het klassiek sociale overleg hun plaats kennen, ook belangrijk onderwerpen in het mvo-debat.

Het verhogen van de kennis bij de werknemersvertegenwoordigers aangaande mvo en mvi, haar specificiteiten en de thema's die erin aan bod komen is dan ook belangrijk. Per sector kunnen andere thema's een rol spelen of zullen deze een ander belang hebben. Het lijkt dan ook belangrijk deze kennis op sectorniveau op te bouwen.

De overheid wil de vakbonden dan ook ondersteunen om in het kader van hun sectorale werking vormingen te organiseren voor de vakbondsafgevaardigden, zodat ze naast de klassieke thema's die deel uitmaken van het sociaal overleg, ook maatschappelijk verantwoord ondernemen en investeren kunnen meenemen in dit overleg met de werkgevers.

De overheid wil dan ook voorzien in een ondersteuning van de vakbonden om zulke vorming te organiseren. Zij wil in overleg met de vakbonden dan ook een aantal belangrijke sectoren identificeren waarvoor dit kan worden opgestart.

Eén van de aandachtspunten die hierbij kan meegenomen worden is het vormen van de syndicale beheerders die mede aansprakelijk zijn voor het paritair beheer in het kader van WAP m.b.t. Sociaal, Ecologische en Ethische aspecten (SEE).

Gezien een aantal regionale overheden ook een samenwerking met de vakbonden aangaande maatschappelijk verantwoord ondernemen programmeren, zal een afstemming in overleg gebeuren.

** de financiering van deze actie kan, bij voorkeur in het kader van een (co)financiering met een andere overheidsdienst, gebeuren door de POD Duurzame Ontwikkeling. Voor het jaar 2010 wil zij hiervoor voorzien in een maximumbedrag van ... € onder de vorm van een toelage.*

A.5 Informatiecampagne voor ISO 26000

Eind mei wordt in principe de Draft International Standard aangaande maatschappelijke verantwoordelijkheid goedgekeurd door de Working Group on Social Responsibility van de ISO.

Dit is een van de laatste fasen voor definitieve goedkeuring van een International Standard. Dit betekent dat de standaard in het najaar van 2010 zal gepubliceerd worden.

Teneinde de bijdrage die de overheid geleverd heeft in het tot stand komen van deze nieuwe internationale standaard te valoriseren alsook de standaard een breed draagvlak te laten vinden bij de Belgische organisaties zal de overheid in samenwerking met het NBN een gerichte informatiecampagne opzetten.

Hiervoor kan ook samengewerkt worden met de verschillende organisatievertegenwoordigers (VBO, UNIZO en UCM, Vakbonden, NGO-koepels, VOSEC en SAW-B, kauri, B&S, e.a.)

** afhankelijk van het beschikbare budget kan de POD Duurzame Ontwikkeling hiervoor een (co)financiering voorzien. De PODDO kan voor het jaar 2010 hiervoor maximaal ... € voorzien of voor het jaar 2011 ... €*

A.6 ISO 26000 en duurzaamheidsverslaggeving bij de overheid – pilootproject

De nieuwe internationale standaard “ISO 26000”, aangaande het invullen van maatschappelijke verantwoordelijkheid van organisaties, geeft richtlijnen aan alle types van organisaties, ongeacht hun grootte of locatie. Deze zijn dus ook toepasbaar op overheidsdiensten, wat expliciet wordt vermeld in de standaard.

De federale overheid, via de POD DO, heeft tijd en middelen geïnvesteerd in het tot stand komen van deze nieuwe norm. Zij wil deze investeringen dan ook valoriseren (zie supra), maar ook zelf het goede voorbeeld geven. In dit kader wil de POD DO en/of een ander(e) overheidsdienst(en) samen met de FOD Personeel en Organisatie een proefproject uitwerken en uitvoeren aangaande het toepassen van ISO 26000 binnen een overheidsadministratie.

Dit zal tevens gekoppeld worden aan het uitbrengen van een duurzaamheidsverslaggeving op basis van de richtlijnen van het Global Reporting Initiative. De samenhang tussen ISO 26000 en het GRI is reeds ver gevorderd, waardoor beide instrumenten op elkaar afgestemd worden. Als overheidsdiensten handelen vanuit het algemeen belang, met het oog op duurzame ontwikkeling dan is het ook logisch dat zij hierover rapporteren.

Duurzaamheidsverslagen gebaseerd op het GRI-verslaggevingsraamwerk bevatten uitkomsten en resultaten die binnen de verslaggevingsperiode zijn opgetreden en betrekking hebben op de verplichtingen, strategie en managementbenadering van de desbetreffende organisatie. De verslagen kunnen ondermeer voor volgende doeleinden gebruikt worden:

- Vergelijken en beoordelen van duurzaamheidsprestaties met betrekking tot wetgeving, officiële normen, codes, prestatiestandaarden en vrijwillige initiatieven
- Aantonen hoe de organisatie verwachtingen over duurzame ontwikkeling beïnvloedt en hoe de organisatie door deze verwachtingen wordt beïnvloed
- Het vergelijken van prestaties binnen een

organisatie en tussen verschillende organisaties op langere termijn.

Het GRI-kader kan gebruikt worden door elke organisatie, ongeacht haar omvang, sector of locatie.

Het kader omvat:

1. De richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving waarin de principes voor het bepalen van de inhoud en voor het waarborgen van de kwaliteit van de informatie in het verslag worden weergegeven. Ook worden in de richtlijnen de basisonderdelen voor een GRI-verslag opgenomen, met daarbij ondermeer de prestatie-indicatoren. De richtlijnen kenden reeds een lange ontwikkeling en de huidige richtlijnen zijn reeds de derde generatie, de zogenaamde G3-richtlijnen.
2. De indicatorprotocollen. Deze bevatten de definities, richtlijnen voor de samenstelling en andere informatie voor alle prestatie-indicatoren. Het gebruik van deze protocollen is een waarborg voor de consistente interpretatie van de prestatie-indicatoren.
3. Aanvullende sectorspecifieke richtlijnen. Naast de algemene richtlijnen, zijn er voor diverse sectoren complementerende richtlijnen ontwikkeld, die toelichting verschaffen voor het toepassen van de richtlijnen voor een bepaalde sector en ook sectorspecifieke prestatie-indicatoren omvatten.
4. De technische protocollen, die aanwijzingen bieden wanneer er problemen zijn bij de verslaggeving zoals m.b.t. het bepalen van de scope van het verslag.

Voor overheidsdiensten werd door GRI een sector-specifiek supplement ontwikkeld. Er is echter nog geen definitieve versie van het document en het document dat online terug te vinden is op de website is nog gebaseerd op de vorige versie van de GRI sustainability Reporting Guidelines, deze uit 2002.

Vanuit de Belgische overheid willen we contact nemen het GRI om na te gaan of dit sectorspecifieke supplement voor overheidsdiensten nog verder in ontwikkeling is, wanneer dit gefinaliseerd zal worden en op welke manier de Belgische overheid (bijvoorbeeld in het kader van haar pilootproject, zie

supra) het GRI kan bijstaan in de finalisering van dit overheidsdienst-supplement.

Dit proefproject kan doorgaan in 2011, na publicatie van de ISO 26000 standaard.

Uit de resultaten van het proefproject zullen ook conclusies worden getrokken en in een rapport neergeschreven. Dit verslag zal in het voorjaar van 2012 worden voorgelegd aan de federale regering. Op basis van de opgedane ervaringen en conclusies kan vervolgens beslist worden het project al dan niet uit te breiden naar andere overheidsdiensten en hierbij te voorzien in een ondersteuning, zoals dit ook voor de introductie van EMAS bij de federale en de programmatorische overheidsdiensten voorzien werd.

** de POD Duurzame Ontwikkeling voorziet een (co) financiering voor het opzetten van dit/deze proefproject(en). Voor het begrotingsjaar 2011 voorziet zij hiervoor een max. van ... € (BTW incl.) onder de vorm van een overheidsopdracht. Deze middelen zijn bedoeld voor de externe begeleiding van het/de proefprojecten en het uitwerken van conclusies.*

A.7 Promoten van MVI bij de overheid

Veel overheden, zowel federale, regionale als lokale, in België beheren een groot aantal financiële middelen in afwachting van een bestemming (overheidsinvestering, overheidsconsumptie, e.a).

Voor het goed beheer van die middelen doen overheden een beroep op financiële tussenpersonen. In actie 3 van het federaal actieplan mvo werd daarom gepleit voor het opzetten van een sensibiliseringscampagne en het aanreiken van standaardclausules die gebruikt kunnen worden in het kader van overheidsopdrachten.

Ook werd voorgesteld een inventaris op te maken die aangeeft welke overheden hun middelen op mvi-wijze beheren. Een eerste stap werd reeds genomen, waardoor in kaart werd gebracht welke overheden reeds de stap gezet hebben, welke ervaringen zij hierbij hebben of welke de remmende factoren zijn voor diegene die de stap (nog) niet hebben gezet.

Deze informatie dient vanzelfsprekend op regelmatige

basis te worden geactualiseerd en transparant gemaakt.

Op basis de uit de bevraging verkregen informatie kan nu een handleiding worden uitgewerkt die overheden kennis moet laten nemen van mvi en hen moet bijstaan in het integreren van mvi-criteria in het beheer van hun financiële middelen.

Ook de manier waarop zij dit op een correcte manier kunnen verwerken in een overheidsopdracht zal hierin aan bod komen.

De POD Duurzame Ontwikkeling voorziet in een (co)financiering voor deze actie. Voor het begrotingsjaar 2010 voorziet zij hiervoor een maximum bedrag van ... € (incl. BTW) onder de vorm van een overheidsopdracht.

A.8 Uitwerken van een MVI-minimumnorm

Maatschappelijk verantwoord investeren, die een vrijwillig benadering is, kent op dit moment geen concrete afbakening of definiëring.

De verschillende interpretaties die aan het concept worden gegeven maken deel uit van de rijkdom en het vernieuwend karakter ervan. Er dienen echter een aantal kwaliteitsvoorwaarden en een ondergrens te worden bepaald indien het concept haar geloofwaardigheid bij de consument/beleger/spaarder niet wil verliezen en om misbruiken tegen te gaan.

Vandaar het voorstel voor een minimumnorm aangaand maatschappelijk verantwoord investeren. De meeste aanbieders van mvi-producten zijn het eens over het nut van zulk een minimale norm. Diverse voorstellen dienaangaande bestaan reeds, zo ook een aantal wetsvoorstellen.

Deze wetsvoorstellen en de standpunten van het Belgisch Forum van Duurzame & Maatschappelijk Verantwoord Investeren (BELSIF), waarin zowel de aanbieders van mvi-producten, ngo's als experts vertegenwoordigd zijn, kunnen als uitgangspunt dienen voor zulk een mvi-minimumnorm.

Ook de resultaten van het colloquium georganiseerd in de Senaat op 7 mei 2009 kunnen hiervoor een inbreng leveren. De POD Maatschappelijke Integratie heeft in opdracht van Staatssecretaris Courard het voortouw genomen en een studie besteld aangaande de juridische formulering van zulk een norm.

De werkgroep mvo/mvi zal haar inbreng leveren in dit initiatief. Zulk een minimumnorm moet een kader creëren die betrekking heeft op het bepalen van minimale uitsluitingcriteria gebaseerd op internationale normen, het gebruik van positie criteria en andere proactieve benaderingen, alsook met betrekking tot controle en transparantie.

De mvi-minimumnorm kan daarna gebruikt worden als basis voor het verder uitwerken van duurzaam pensioensparen, actie 12 van het federaal actieplan mvo, of andere initiatieven (bv. Fiscale stimuli voor mvi-producten, e.a.).

A.9 Verplichting invoeren van het openbaar maken van het transparantie-verslag en aanscherpen van de bestaande formulering

Forum Ethibel voerde in opdracht van de POD Duurzame Ontwikkeling een onderzoeks- en evaluatieopdracht uit met als doelstelling het maken van een analyse aangaande de naleving van transparantieplichtingen bij Instellingen voor Collectieve Beleggingen (ICB's) en in het kader van de Wet op de Aanvullende Pensioenen (WAP). En dit specifiek met betrekking tot het al dan niet rekening houden met sociale, ethische en leefmilieuaspecten bij het beheer van de middelen. Anderzijds bestond de opdracht er ook uit de eventuele moeilijkheden of barrières bij de invoering ervan in kaart te brengen.

De algemene vaststelling in de sector van de ICB's is dat de wet, op het niveau van het prospectus, administratief formeel correct opgevolgd wordt. Op niveau van de periodieke verslaggeving is de conformiteit met de wet lager. Met uitzondering van de categorie mvi, is de diepgang en de toelichting van de antwoorden bijzonder summier en fantasieloos. De betreffende documenten zijn openbaar.

Actualisering federale actieplan MVO/MVI

Voor wat betreft de sector van de WAP moet de studie het antwoord schuldig blijven. De transparantieverslagen zijn niet openbaar. Bovendien heeft niemand volledige inzage in de verslagen de pensioeninstellingen, ook niet binnen de deelsectoren (IBP's, verzekeraars). Het werd in geen enkele taakstelling opgenomen en de sectororganisaties hebben er geen zicht op.

Door middel van diepte-interviews werden vertegenwoordigers van zowat alle instanties bevestigd die betrokken zijn bij het beheer van ICB's of aanvullende pensioenen: de controlerende autoriteit, de wettelijke adviesorganen, de drie betreffende beroepsorganisaties, bevek's en vermogensbeheerders, de werkgevers en beroepsfederaties, de vakbonden en pensioenadviseurs en onafhankelijke bestuurders en ten slotte de NGO's.

Opvallend is dat binnen de sector van de aanvullende pensioenen met waardering over de WAP gesproken wordt, maar dat zowat door iedereen verwezen wordt naar onvolmaaktheden van het kader als oorzaak voor het onvermogen om de Sociaal, Ecologische en Ethische (SEE) clausules gestalte te geven. De SEE aspecten zelf komen pas secundair aan bod. De belangrijkste conclusie is dan ook dat de wet zelf schromelijk te kort schiet. Door het ontbreken van enig ijkpunt of 'best practice' of enige standaard of internationale afspraak verliest de wet iedere autoriteit als 'soft law'. Een principe als 'comply or explain' is eenvoudigweg niet toepasbaar. De wet heeft volgens de onderzoeker en de bevestigden eerder het statuut van 'zero impact law'.

De formulering van de transparantieplichting: "de mate waarin wordt rekening gehouden met ..." is voor interpretatie vatbaar en leidt tot verschillende praktijken. Enerzijds kan dit begrepen worden als een vraag naar de procentuele dekking door de SEE criteria, zoals begrepen kan worden uit de vragenlijst van de CBFA (WAP en WAPZ). Anderzijds kan het begrepen worden als een vraag naar de diepgang en procedures van de SEE benadering. In die zin heeft bijvoorbeeld de Australische Disclosure Guidelines nauwkeuriger richtlijnen geschreven.

De werkgroep mvo/mvi stelt dan ook voor om op basis van deze Australische richtlijnen de formulering zoals deze in België wordt gebruikt aan te scherpen. De werkgroep kan hiervoor, tegen eind 2010, een voorstel

formuleren aan de regering. Zij zal hierbij de verschillende stakeholders raadplegen.

Het transparantieverslag mist in de sector van de WAP gedeeltelijk zijn doel omdat deze verslagen niet openbaar dienen te worden gemaakt. Voortgangsrapporten opstellen is bijgevolg onmogelijk. De verplichting tot opname van de SEE beheersaspecten in de Statement of Principles, geeft iets meer waarborgen dat de kwestie op de agenda van de Raad van Bestuur komt. Ook wordt best gestipuleerd dat het transparantieverslag de evolutie ter zake beschrijft en niet enkel een algemeen principe. Het aanpassen van de wetgeving waardoor de transparantieverslagen openbaar dienen te zijn in de sector van de WAP is dan ook een basisvereiste. De werkgroep mvo/mvi kan hiervoor, tegen eind 2010, een voorstel formuleren aan de regering.

Vervolg

De werkgroep mvo/mvi vraagt de icdo-plenaire vergadering de nota goed te keuren en deze aan de bevoegde voor minister voor de duurzame ontwikkeling over te maken. De minister bevoegd voor de duurzame ontwikkeling wordt gevraagd aan te geven welke acties kunnen uitgevoerd worden binnen het beleidsbudget van de POD Duurzame Ontwikkeling en waarvan de uitvoering reeds kan worden aangevangen. Voor acties waarvan de minister oordeelt dat deze een breder politiek overleg behoeven, vraagt de werkgroep deze via de geëigende kanalen ter bespreking voor te leggen.

De timing en het te voorziene budget van de verschillende acties zal op basis van deze beslissingen verder worden geconcretiseerd door de werkgroep mvo/mvi. Eens een beslissing is genomen over alle acties, zal de werkgroep ook het actieplan mvo actualiseren. Hierin zullen de resultaten van de reeds (ten dele) uitgevoerde acties worden opgenomen, alsook de nieuwe besliste acties. In deze geactualiseerde versie zal de planning en het benodigde budget worden weergegeven. Deze actualisering wordt bij voorkeur afgerond tegen de aanvang van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie.

Daar waar de werkgroep het nuttig acht zal voor de uitwerking van de acties een advies worden gevraagd van de federale adviesraden.

Bijlage 2: opvolging federaal actieplan duurzame overheidsopdrachten '09-'11

Actie	Titel	Verantwoordelijke	Budget	Timing	Rapport ICDO 2010
Actie 1					
1.1.	Actualiseren en vernieuwen van de 'Gids voor duurzame aankopen'	PODDO	50.000 € en 67.000 €	2009 - 2010	<p>De PODDO heeft in de zomer van 2009 een vernieuwde versie van de gids voor duurzame aankopen online geplaatst. Hier werden fiches voor een 70-tal productgroepen publiek gemaakt op basis van een met de stakeholders overlegde methodologie.</p> <p>Deze fiches, die het statuut 'in ontwikkeling' kregen, vormden de basis voor gesprekken met vertegenwoordigers van NGO's, bedrijfsorganisaties en sectororganisaties. Meer algemene vergaderingen met de stakeholders werden gehouden op 7 oktober 2009 en 4 februari 2010. Naar aanleiding hiervan konden organisaties reageren op de fiches tot 31 januari 2010. De ICDO-CCIM werkgroep duurzame overheidsopdrachten onderzocht deze reacties en besliste op 17 maart 2010 om per product/dienstengroep gesprekken te houden met de verschillende sectorvertegenwoordigers en andere stakeholders. Deze gesprekken werden opgestart in de maanden april, mei en juni voor een 10 tal productgroepen, en werden na onderzoek van de bevindingen hervat in oktober, november en december 2010. Op basis daarvan werden wijzigingen en verbeteringen doorgevoerd in de documenten, rekening houdend met het principe dat de criteria van de Europese toolkit als minimaal ambitieniveau dienden te gelden. Eind december werden gevalideerde fiches afgewerkt voor de meeste tot dan toe besproken producten en diensten. (zie verder actie 5.3.)</p>

Opvolging federaal actieplan duurzame overheidsaankopen 2009 - 2011

					<p>Begin 2010 werd tevens gestart met een marktonderzoek naar producten en diensten die aan de criteria van de gids voldoen. Het uitgangspunt weerspiegelt de concrete marktonderzoeken die inkopers aan het begin van een overheidsopdrachtenprocedure dienen te houden m.b.t. de vraag: "Zijn er voldoende leveranciers op de markt die producten leveren met de door de aanbestedende dienst geformuleerde eisen?" Het eindverslag werd op de site gepubliceerd in oktober 2010.</p>
					<p>In 2010 bestond er heel wat interesse voor de site. Op 6 maanden tijd werd deze bezocht door 3,355 nieuwe bezoekers, waarvan 62% uit België, 17% uit Frankrijk, 4% uit Nederland en 3% uit Duitsland.</p>
1.2.	Actualiseren van de omzendbrief P&O/DO/1	PODDO; FOD P&O (ABA); FOD Kanselarij		2010	<p>In de lente van 2010 heeft de FOD P&O samen met de FOD Kanselarij en de POD Duurzame Ontwikkeling een ontwerp van samenwerkingsprotocol op administratief niveau opgesteld. Dit document zal de basis vormen voor meer gedetailleerde beleidsinformatie en regelgeving die in de herziening van de omzendbrief P&O/DO/1 zal worden uitgewerkt. De ontwerp tekst van het samenwerkingsprotocol zal overgemaakt worden aan de vertegenwoordigers van de federale regering voor finale discussie. Omwille van het uitblijven van de regering zullen de gesprekken tussen PODDO en FOD P&O over de voorbereiding van de omzendbrief terug opgestart worden begin 2011.</p>
2.1.	Informereren over wettelijke mogelijkheden				<p>Alle informatie over recente ontwikkelingen m.b.t. de regelgeving overheidsopdrachten is te vinden op www.16procurement.be</p>
2.1.1.	Actualisatie regelgeving via websites	FOD Kanselarij		Continu	<p>Alle informatie over recente ontwikkelingen m.b.t. de regelgeving overheidsopdrachten is te vinden op www.16procurement.be</p>

Opvolging federaal actieplan duurzame overheidsaankopen 2009 - 2011

2.1.2.a	Informatie-campagne DO en nieuwe wetgeving overheidsopdrachten: doelgroep aankopers	Netwerko-verleg federale aankopers		2010	Deze informatiecampagne zal worden opgestart van zodra de nieuwe reglementering van kracht is. Dit was nog niet het geval in 2010. Het koninklijk besluit inzake de nutssectoren en het koninklijk besluit inzake de algemene uitvoeringsregels en de algemene aannemingsvoorwaarden moet namelijk nog worden gefinaliseerd door de Commissie Overheidsopdrachten.
2.1.2.b	Informatie-campagne DO en nieuwe wetgeving overheidsopdrachten: doelgroep KMO	FOD Economie, KMO, Mid-denstand en Energie (uniek loket)			--- XXX ---
2.1.3.	Omzendbrief over juridische mogelijkheden betreffende DO in overheidsopdrachten	FOD Kanse-larij		2011	De FOD P&O aan een gids duurzame overheidsopdrachten die verduidelijking dient te geven bij het juridische mogelijkheden inzake milieu- en sociaal verantwoorde overheidsopdrachten.
2.2	Vormen van de federale aankopers	POD DO en OFO (samen met FOD P&O (ABA)		vanaf sept 2009	De POD Duurzame Ontwikkeling heeft een informatievergadering gehouden voor de cellen DO, de EMAS coördinatoren en de vertegenwoordigers van het netwerk van federale aankopers op 18 februari 2010 en op 4 maart 2010. Hier werden het federaal actieplan, de gidsvoorduurzame aankopen, het juridisch kader voor duurzame overheidsopdrachten, het duurzame beleid van de FOR en van de FOD Mobiliteit toegelicht. Daarnaast was er in 2009 en 2010 zeer veel interesse voor de problematiek duurzame overheidsopdrachten. De POD Duurzame Ontwikkeling heeft verschillende keren, het beleid duurzame overheidsopdrachten en haar instrumenten toelicht bij verschillende overheidsdiensten en privé-organisaties. Een overzicht van deze presentaties is terug te vinden in bijlage. Verder werkte de FOD P&O aan een gids duurzame overheidsopdrachten die verduidelijking dient te geven bij het juridische mogelijkheden.

Opvolging federaal actieplan duurzame overheidsaankopen 2009 - 2011

					Publicatie is voorzien tegen maart 2011. Ten slotte werd het beleid duurzame aankopen ook opgenomen in de vorming 'overheidsopdrachten' van het Opleidingsinstituut van de Federale Overheid (OFO).
2.3.	Verzekeren van sociale ethische/sociale aspecten in overheidsopdrachten	PODDO, ICDO WG, gewesten		continu	Het Vlaamse Gewest is in de lente van 2010 een onderzoek gestart m.b.t. deze problematiek in het kader van haar Vlaams Actieplan duurzame overheidsopdrachten. De studie werd gepubliceerd op www.werk.be . Verder werkte de FOD P&O aan een juridische gids voor duurzame overheidsopdrachten waarin de problematiek rond sociale criteria ter sprake gebracht zal worden. Ten slotte publiceerde ook de Europese Commissie in 2010 haar 'Sociaal kopen: Gids voor inachtneming van sociale overwegingen bij overheidsaanbestedingen' (zie http://ec.europa.eu/social/)
3.1.a	Monitoring: rapportering in het kader van Europese kader overheidsopdrachten	ICDO WG i.s.m. FOD Kanselarij		eerste overleg herfst - winter 2009	De Europese Commissie kondigde in 2010 aan dat de monitoring over de implementatie van de Europese toolkitcriteria zal starten in 2011. De ICDO-CCIM werkgroep duurzame overheidsopdrachten vroeg in dit kader naar de interesse voor medewerking van de gewesten en lokale besturen voor deze opdracht.
3.1. b	Monitoring: cellen DO	ICDO WG i.s.m. overleg cellen DO		eerste overleg herfst - winter 2009	In de lente van 2011 werden, in het kader van een stageopdracht van de Koninklijke Militaire School, vragenlijsten gestuurd aan de federale overheidsdiensten m.b.t. hun beleid rond duurzame overheidsopdrachten. 18 diensten hebben geantwoord op de enquête. Op basis hiervan kunnen eerste inschattingen gemaakt worden van de implementatie van het beleid duurzame overheidsopdrachten op federaal niveau. In het kader van een eindwerk besloot de KMS om de opdracht verder te zetten in 2010 - 2011. Hiervoor zal een onderzoek van federale bestekken doorgevoerd worden, eventueel aangevuld met een onderzoek via vragenlijsten.

Opvolging federaal actieplan duurzame overheidsaankopen 2009 - 2011

					Ten slotte kondigde de Europese Commissie, DG Leefmilieu eind 2010 aan om in 2011 een monitoringoefening te houden in alle Europese lidstaten. Vertegenwoordigers van de gewesten en de lokale besturen werden daarom gevraagd om mee te werken. De uitwerking zal plaatsvinden in 2011.
3.2.	Naleving van de bepalingen in omzendingen in federale overheidsopdrachten door Inspectie van Financien	Eerste Minister en Staatssecretaris voor Begroting met Inspectie van Financien		2010 ??	--- XXX ---
3.3.	Informatieoverdracht DO via het Netwerkoeverleg fed aankopers	PODDO en Netwerkoeverleg (ABA/FOR)		continu	De leden van het Netwerkoeverleg komen maandelijks samen. De ICDO/CCIM werkgroep kwam 3 keer samen in 2010. Informatie wordt geregeld uitgewisseld door besproken punten op de ene vergadering te agenderen en te bespreken op de andere vergadering.
3.4.	Impact van de maatregelen van het actieplan op de KMO	FOD Economie		???	--- XXX ---
4.1.	Samenwerkingsprotocol voogdijministers FOD Kanselarij, FOD P&O en POD DO	Leiding: FOD P&O en minister van ambtenarenzaken (samen met PODDO en FOD Kanselarij en resp. ministers)		vanaf 2010	In de lente van 2010 heeft de FOD P&O samen met de FOD Kanselarij en de POD Duurzame Ontwikkeling een ontwerp van samenwerkingsprotocol op administratief niveau opgesteld. Dit document zal de basis vormen voor meer gedetailleerde beleidsinformatie en regelgeving die in de herziening van de omzending P&O/DO/1 zal worden uitgewerkt. De ontwerp tekst van het samenwerkingsprotocol zal overgemaakt worden aan de vertegenwoordigers van de federale regering voor finale discussie.

Opvolging federaal actieplan duurzame overheidsaankopen 2009 - 2011

4.2.a	Opvolging federaal beleid duurzame overheidsopdrachten	ICDO WG		continu	De ICDO/CCIM werkgroep kwam in 2010 samen op 1 februari, 17 maart en 15 september. Tijdens de vergaderingen werden ontwikkelingen m.b.t. het Europese GPP beleid en evoluties inzake het regionale en federale duurzame overheidsopdrachten beleid besproken.
4.2.b	Opvolgen van internationaal en Europees beleid duurzame overheidsopdrachten	ICDO WG		continu	De EU Commissie organiseerde een expert-meeting op 7 juni 2010. Hierin werd aangekondigd dat naast de experten groep een Advisory-group opgestart zal worden. Deze groep heeft een minder informeel karakter dan de eeste en heeft een vaste samenstelling, waaronder één vertegenwoordiger per lidstaat.
					De ICDO/CCIM werkgroep duurzame overheidsopdrachten was akkoord dat de POD Duurzame ontwikkeling woordvoerder is voor België inzake GPP in Europa. LNE Vlaanderen en de FOD Sociale Zekerheid leveren mee ondersteuning. De Advisory group zal zich hoofdzakelijk over de criteria-sets buigen die door de Commissie of door de lidstaten worden voorgesteld. Op 1 december 2010 vond de eerste vergadering plaats.
4.3.	EMAS en de cellen DO	ICDO WG DO en cellen DO		eerste overleg herfst - winter 2009	De POD Duurzame Ontwikkeling heeft een informatievergadering gehouden voor de cellen DO, de EMAS coördinatoren en de vertegenwoordigers van het netwerk van federale aankopers op 18 februari 2010 en op 4 maart 2010. Hier werden het federaal actieplan, de gidsvoorduurzame aankopen, het juridisch kader voor duurzame overheidsopdrachten, het duurzame beleid van de FOR en van de FOD Mobiliteit toegelicht.
5.1.	Deelname aan internationale/Europese informatieuitwisseling	FOD Kanselarij, FOD P&O, PODDO, FOD Leefmilieu (DG5)		continu	De PODDO nam deel aan de expert-meetings (7 juni 2010) en de GPP-Advisory-group (1 december) van de Europese Commissie.

Opvolging federaal actieplan duurzame overheidsaankopen 2009 - 2011

5.2.	Samenwerking met de gewesten	ICDO WG		continu	De samenwerking en uitwisseling met de gewesten wordt gegarandeerd via de ICDO/CCIM werkgroep duurzame overheidsopdrachten. De ontwikkeling van duurzame criteria-sets voor producten en diensten en het consulteren van stakeholders neemt echter een grote vlucht. Meer gecoördineerde samenwerking tussen Belgische entiteiten en harmonisatie van criteria-sets zal in de toekomst nodig zijn. Dit was ook een uitdrukkelijke vraag van verschillende koepelorganisaties uit het bedrijfsleven aan verschillende federale en regionale ministers. De werkgroep zal zich daar in 2011 over buigen.
5.3	Dialogo met bedrijven, stakeholders, KMO, ...	FOD Kanselarij, FOD Economie (uniek loket) en PODDO		Kanselarij midden 2010; PODDO in 2010	De PODDO heeft de reacties van de stakeholders op de in de gidsvoorzameaankopen gepubliceerde fiches ontvangen op 31 januari 2010. Op basis van deze reacties bleek het noodzakelijk om gesprekken op te starten met de stakeholders en sectorvertegenwoordigers voor een aantal productgroepen en diensten. De maanden april tot juni 2010 werden gebruikt om een eerste inventaris te kunnen opmaken van reacties bij de fiches. Van de vergaderingen werd een verslag opgemaakt dat als basis gebruikt wordt voor verder onderzoek en voor de opmaak van toekomstige, meer gedragen documenten onder het statuut 'gevalideerde fiche'. In het najaar van 2010 werd het overleg verdergezet. In januari 2011 werden de meeste fiches vertaald en als gevalideerd door de stakeholders aanvaard.